

Rekrutering buitenlandse verpleegkundigen kan beter

‘Onze Roemenen werden hier echt gedropt’

Het rekruteren van buitenlandse verpleegkundigen mag dan tijdelijk een geschikte oplossing zijn voor het personeelstekort in de zorgsector, in de praktijk gaat er met die rekrutering nog veel fout. Dat blijkt uit een onderzoek, uitgevoerd aan de Artesis Hogeschool Antwerpen. Verbetering is op komst.

Tekst: Maud Oeyen / Foto's: Ivan Put

‘In Roemenië is één verpleegkundige verantwoordelijk voor veertig tot vijftig patiënten, en werkt iedereen voltijds. Door de hoge werkdruk hebben we meer stress in ons thuisland dan in België. Het loon in Roemenië varieert van 250 tot 400 euro per maand. Om onze maandelijkse kosten te kunnen betalen, hebben we in Roemenië meerdere jobs nodig dan een voltijdse job in de verpleegkunde.’

Deze anonieme getuigenis in een rapport van de onderzoeksgroep Dizo (diversiteit in Zorg) van de bacheloropleiding Verpleegkunde aan de Artesis Hogeschool Antwerpen* legt de reden bloot waarom veel Roemeense verpleegkundigen ervoor kiezen om in het buitenland aan de slag te gaan. Eensgezind vertellen de verpleegkundigen dat ze in België beter wonen, in een hogere functie werken en over meer materiaal beschikken dan in hun thuisland. Negen op de tien vinden de relatie met hun Belgische collega's 'goed' en die met hun patiënten 'oké'. De relatie met hun werkgever vinden acht op de tien bevraagde verpleegkundigen 'zeer goed'.

Aan lot overgelaten

Tot daar het goede nieuws, want buitenlandse verpleegkundigen worden na hun aankomst in België niet zelden aan hun lot overgelaten. Taal vormt het grootste struikelblok. De lessen in het thuisland, onder andere via Skype, hebben niet altijd het gewenste resultaat. Nederlands is een moeilijke taal om te leren en dialecten zorgen voor veel verwarring. ‘Dat hadden we niet verwacht’, geeft een verpleegkundige toe. ‘We dachten dat we voldoende Nederlands kenden, maar nu merken we dat de taal toch voor problemen zorgt.’

Ook de huisvesting van buitenlandse verpleegkundigen in ons land laat soms te wensen over. De toege-

‘Ik wil hier blijven wonen’

De Poolse Justyna Kusarek (26) woont sinds december 2010 in België. Na een stage van drie maanden kon ze voltijds aan de slag in het woonzorgcentrum Onze Lieve Vrouw van Antwerpen.

Opgewekt vertelt Kusarek over haar beslissing om Polen te verlaten. ‘Ik werkte al drie jaar als verpleegkundige in Polen, maar daar verdiende ik niet genoeg. Het leek me spannend om een ander land, een andere cultuur te leren kennen. België ligt ook niet zo ver van Polen: ik hoef maar duizend kilometer af te leggen.’

Niet dat Justyna al in Polen is geraakt sinds ze hier verblijft.

Haar ouders heeft ze al maanden niet gezien. ‘Dit jaar heb ik nog geen verlof. Volgend jaar wel. Ik hoop dat ik met Kerstmis toch even naar Polen kan om mijn familie te zien.’

De vraag of ze heimwee heeft, laat Kusarek onbeantwoord. ‘Ik wil hier blijven wonen en werken’, klinkt het resoluut. Ook haar Poolse man werkt in België, als magazijnier. ‘We zijn samen. We zijn blij.’

Over haar kennis van het Nederlands is de jonge verpleegkundige minder tevreden, al weet ze zich aardig te redden. Na haar aankomst in België kreeg ze een intensieve taal cursus van drie maanden. Ook nu nog volgt ze lessen Nederlands.

‘Op het werk gaat het goed. Ik heb een goed contact met mijn collega's en ik begrijp mijn patiënten. Ik ken hun problemen. Maar wanneer ik bijvoorbeeld iets moet regelen in de bank, dan is het toch nog moeilijk. Je hebt daar een heel andere woordenschat nodig.’

wezen woningen liggen te ver van de instelling, of blijken bij aankomst ongemeubeld. 'Onze Roemeense verpleegkundigen werden hier echt gedropt', vertelt een directielid van een zorginstelling. 'Er was totaal geen begeleiding van het rekruteringsbureau.'

Dat er geen enkel rekruteringsbureau aan het onderzoek van Ria Van Aert van de Artesis Hogeschool wilde meewerken, is veelzeggend. Enkel Bart Van den Eynde en Igor Van Assche toonden zich bereid om met de onderzoekers te praten. Zij richtten enkele maanden geleden het internationaal rekruteringsbureau *Link2Care* op, met als doel de rekrutering van buitenlandse verpleegkundigen te verbeteren. De afgelopen periode plaatste *Link2Care* meer dan veertig verpleegkundigen in verschillende Vlaamse zorginstellingen.

'In Vlaanderen denken we misschien dat Roemenen en Polen in de rij staan om naar hier te komen, maar niets is minder waar. Ze zullen veel gemakkelijker kiezen voor Engeland of een ander land waar Engels wordt gesproken. In Vlaanderen moeten ze een volledig taaltraject doorworstelen', vertelt Van Assche. 'Al zijn er wel verpleegkundigen die dat ervoor over hebben.'

Geld is grootste motivatie

Link2Care rekruteert vooral in Polen en Roemenië. In die landen hebben verpleegkundigen het juiste diploma en zijn ze vaak op zoek naar betere werkomstandigheden of een beter loon. 'Ook buiten Europa zijn er mogelijkheden', geeft Van Assche aan. 'In India en op de Filipijnen zijn hele industrieën ontstaan die mensen klaarstomen om in Engeland of Europa te gaan werken. Voorlopig lijkt ons dat niet deontologisch correct. De voorwaarden om een arbeidsvergunning te krijgen voor mensen van buiten Europa zijn niet geschikt voor verpleegkundigen.'

Wél neemt *Link2Care* geregeld deel aan gespecialiseerde beurzen voor medische beroepen in Griekenland, Hongarije of Portugal. Van de tweeduizend geïnteresseerden die gemiddeld op een grote buitenlandse jobbeurs voor medische beroepen verschijnen, komen er maar twintig of dertig in aanmerking om in België te werken. 'Uiteindelijk blijven er nog twee of drie over die effectief het hele traject doorlopen', zegt Van Assche. 'Geld is voor hen de grootste motivatie. Sommigen verdienen als verpleegkundige in België drie tot zelfs vier keer meer dan in hun thuisland.'

Om te vermijden dat de buitenlandse verpleegkundigen een tijdlang zonder loon zitten, zorgt *Link2Care* ervoor dat ze gedurende de eerste drie maanden hun taalopleiding kunnen combineren met werken. 'We zorgen ook voor een korte vooropleiding in het land van herkomst, zodat ze toch al wat voeling krijgen met onze taal.'

Conservatieve sector

Link2Care laat vijf à tien mensen per maand instromen op onze arbeidsmarkt. Van Assche houdt de aantallen bewust laag. 'Als je een goede voorbereiding wil en een degelijke taalopleiding, dan mogen de groepen niet te groot zijn.'

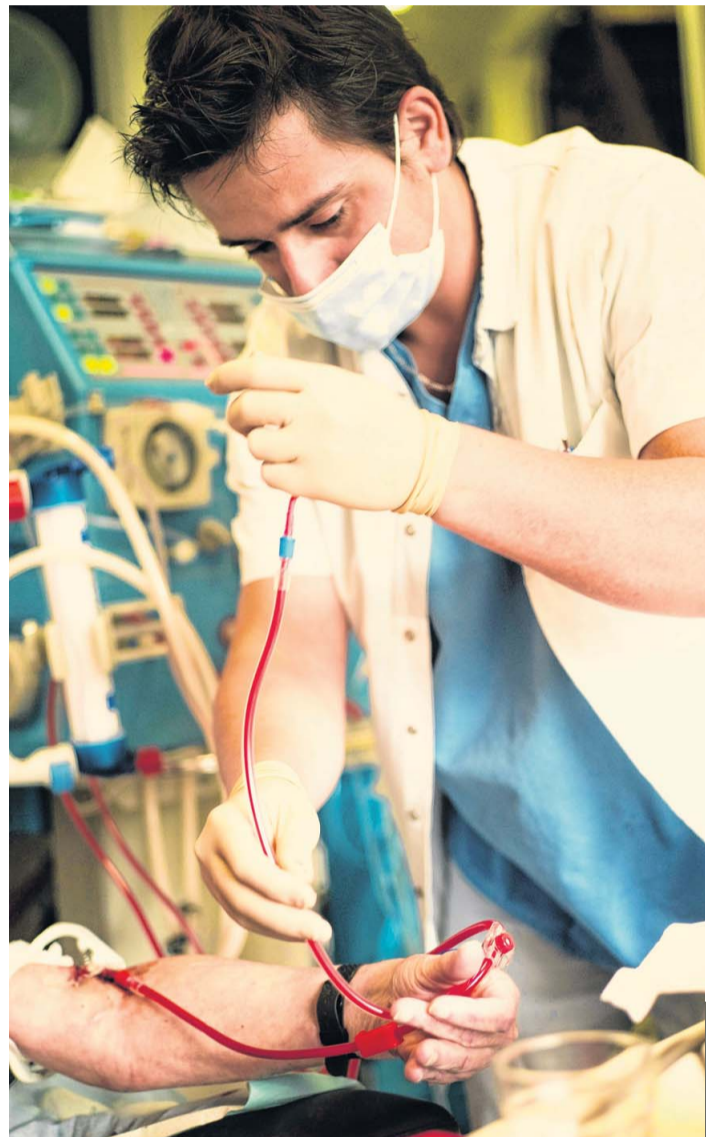
Aan al die voorbereiding en begeleiding hangt een prijskaartje. Hoewel de vraag naar personeel in de zorgsector bijzonder groot is, zijn niet alle ziekenhuizen en woonzorgcentra klaar om de stap te zetten. 'Het rekruteren van buitenlandse werknemers stopt niet bij de voorbereiding en de ondersteuning die wij als rekruteringsbureau bieden', verklaart Van Assche. 'Een mens leert op drie maanden geen Nederlands. Ook op de werkvloer moeten inspanningen gebeuren, door de hoofdverpleegkundige of door een peter of meter.'

'Ik bots nog vaak op het conservatieve karakter van de sector', vult Bart Van den Eynde aan. Hij pleit voor meer creatieve oplossingen voor het nijpende personeelstekort. 'De zorg zal in de toekomst meer moeten openstaan voor veranderingen. Ze heeft meer flexibiliteit nodig, moet beter luisteren naar de wensen van haar personeel en moet ook over de grens durven kijken. Dat gebeurt gelukkig steeds meer.'

Michael Van Buggenhout, promotor van het onderzoek, is niet a priori tegen het rekruteren van buitenlandse verpleegkundigen, maar het moet wel op de juiste manier gebeuren. Hij ziet een positieve evolutie. 'De Roemeense verpleegkundigen die we bevroegen voor dit onderzoek kwamen een jaar tot anderhalf jaar geleden naar België. Ondertussen zijn de geesten aan het rijpen. Rekruteerders beginnen te beseffen dat buitenlandse werknemers meer inspanningen vragen. Directies hebben op hun beurt steeds beter door dat de begeleiding niet mag stoppen van zodra de werknemer aan de slag is.'

* 'Verpleegkundigen van een andere afkomst in diverse settings: arbeidsmigratie. Het rekruteren van Roemeense verpleegkundigen', door Ria Van Aert.

'In Polen verdien je drie keer minder'

De 28-jarige Slawek Zedzanowski werkt al zeven jaar als verpleegkundige. Eerst deed hij dat in Polen, maar in augustus 2010 kwam hij naar ons land, via het rekruteringskantoor *Link2Europe*. 'Mijn financiële situatie was niet zo goed in Polen. Het leven is er niet slecht, maar je verdient er toch twee à drie keer minder voor hetzelfde werk. En dat terwijl alles in de winkel bijna evenveel kost als hier.'

Zedzanowski huurt een appartement in de buurt van het Sint-Vincentiusziekenhuis in Antwerpen, waar hij werkt op de afdeling nierdialyse. 'Natuurlijk vormt de taal soms nog een probleem, maar de belangrijke dingen begrijp ik heel goed.' Zijn eerste lessen Nederlands kreeg Slawek in Polen via Skype. Daarna volgde een intensieve cursus van drie maanden in België.

Soms heeft hij last van heimwee. Dat zijn vrouw nog steeds in Polen verblijft, is daar wellicht niet vreemd aan. Ze kwam het afgelopen jaar twee keer op bezoek. 'Ja, ik mis Polen wel. Maar ik weet nog niet of ik zou willen terugkeren. Financieel gaat het nu veel beter met ons.'

'In Vlaanderen denken we misschien dat Roemenen en Polen in de rij staan om naar hier te komen, maar niets is minder waar'

Igor Van Assche,
Link2Care